

Політична, просвітна і господарська часопись.

Виходить що тиння в суботу.

Редагує: Д-р СТЕПАН БАРАН.

ПЕРЕДПЛАТА: В Австрії й Угорщині: річно 6 мор., піврічно 3 мор., чвертьрічно 1.50 мор. Поодинокі числа коштують у Львові 10 сот., на провінції 12 сот.
За границею „Свобода“ коштують на цілий рік: В Німеччині 6 марок; в Росії 3 рублі; в Америці 2 долари.
Адреса Редакції і Адміністрації: „СВОБОДА“, Львів, Ринок ч. 10., II. поверх.

Ч. 28.

Львів, субота, дня 8. липня 1916.

Рік XX.

Заняття збіжа і стручкових овочів.

З днем 15. червня ввійшов в жите цісарський розпорядок з дня 11. червня 1916., котрий обіймає постанови про заняття державою збіжа і стручкових овочів зі жнив 1916 р.

З сего розпорядку, котре оголошено в кожній громадї, наводимо низше найважливіші уступи і просимо наших читачів з села уважно їх прочитати.

Коли і що підлягає заняттю.

Збіже і стручкові овочі зі зборів 1916 р. займає держава з хвилею зжата зглядно відділення від землі. Оставші дня 15. червня 1916 припаси збіжа, млива і стручкових овочів, оскільки були заняті після дотеперішних постанов, остають і на дальше заняті через державу.

Цісарський розпорядок уважає за збіже: пшеницю, жито, ячмінь, овес, оркш (голомшу), гречку, просо, кукурудзу всякого роду і мішанку, а за стручкові овочі: горох, біб, сочевицю і вику.

Кукурудза і стручкові овочі, споживані як зелена ярина (зелений горох, зелений горошок, зелена і шпарагова фасоля) є вняті від заняття.

Заних предметів не вільно переробляти, споживати, стасати, ані продавати чи то добровільно чи примусово, з виїмком випадів предвиджених в цісарському розпорядку, або в окремих постановах.

Мимо заняття вільно уживати хліборобам занятого збіжа в слідуєчих случаях:

1) до живлення осіб, що належать до домашнього господарства, челяди, робітників, слуг і офіціалістів, котрим належить ся як винагорода вільний стіл, мливо або збіже на хліб;

2) на засів в кількості означеній через власть;

3) уживати овочів стручкових з власного збору на живність і на насінє в кількості означеній через політичну краєву власть (намісництво);

4) вільно спасати ячмінь, овес, просо, кукурудзу, вику, мішаку і послід в кількостях, означених окремими постановами.

Млинам вільно молоти збіже віддане хліборобам під услізьями які означить намісництво.

Зарядження що до ужиття занятих предметів видає міністер внутрішних справ і при виконанню послуговує ся Военним Заведенєм для обороту збіжем.

Відбір.

Відбором занятого збіжа і стручкових овочів має заняті ся Военне Заведенє для обороту збіжем. Посідачі занятих предметів є обовязані продати збіже Военному Заведеню для обороту збіжем або його повновласникам (комісіонерам) по установленій ціні, о

скільки по думці сего розпорядку і виданих окремих постанов заняті предмети не мають у них остати.

Ціна має бути при відборі заплачена готівкою. Коли при купні збіжа не відбирають, то тоді посідач збіжа має одержкити зачет в висоті половини ціни купна, а решту в міру дальших відборів. Ціни устанавляє міністер внутрішних справ в порозуміню з міністрами рільництва, торгівлі і скарбу.

Близші постанови що до відбору занятого збіжа видає намісництво, котре може зарядити, щоби в певнім окрузі всі або кілька хліборобів відставили в певнім часі означену кількість поодиноких родів збіжа. Звсім природна річ, що не можна зобовязувати до відступлення держ. ві збіжа і стручкових овочів таких хліборобів, котрі мають збіжа і стручкових овочів тільки, кільки потреба на виживленє через цілий рік, на пашу і на засів.

Спис припасів.

Міністер внутрішних справ може кожного часу зарядити спис припасів збіжа, млива і стручкових овочів. В означенім дні є обовязаний кожний зголосити свої припаси.

Спис припасів переводить ся після громад за помочю урядових карт зголошеня, котрі виповняє сам обовязаний, або установлений властю муж довіря після зізнань обовязаного. Староство має в відповідний спосіб переконати ся, чи зголошенє виповнено правильно і чи зізнаня є правдиві. На случай сумніву що до правильности переведеного спису, може староство зарядити новий спис припасів. Для кожної громади робить староство зіставленє громадське, а зіставленє громадських зіставленє повітове. Зробленє громадського зіставлення може староство поручити громадї.

Кожний є обовязаний на візване власти приняти уряд мужа довіря і співділати при списі, справджуваню і зіставлюваню. Уряд мужа довіря є безплатним.

Припаси, яких при списі не зголошено, має власть узнати за пропавші в хосен держави. Тільки в окремих, гідних узгляднення случаях може міністер внутрішних справ дарувати сю кару. Пропавші припаси ужие держава для заосметрення людности.

Для уможливленя перегляду припасів збіжа і стручкових овочів може намісництво зобовязати хліборобів (рільників) до уділення вияснень про кількість зборів, до провадження записох вислідів жнива і молоченя, а також до зробленя пробного молоченя.

Управильненє спожитя.

Зарядження що до управильненя спожитя в краю видає намісництво. Староство означає кількість збіжа і стручкових овочів на ужите і спожите в повіті, а уряд громадський в громадї. Коли громада не є в станї сама управильнити спожитя, то зробить се староство.

Молоченє і переховуванє збіжа.

Староство може посідачеви збіжа визначити термін до вимолоченя. По упливі сего терміну може староство казати вимолотити збіже на кошт і небезпеченство посідача, в його господарських будинках, його знарядями і средствами. Солома по вимолоченю ставть ся вільною від заняття і посідач може довільно нею розпоряджувати.

На візване власти млини є обовязані переховувати збіже і його молоти; власть може означити висоту складового і винагороду за мелене.

Посідач припасів збіжа, млива і стручкових овочів має ті припаси також по продажі так довго безплатно переховувати і старати ся о їх удержанє, аж держава їх забере.

Як помічнічі органи для властей можуть бути установлені повітові інспектори збіжеві, яких на внесене староства іменує за контрактом намісництво в порозуміню з Военним Заведенєм для обороту збіжем, яке покриває пенсії і службові видатки збіжевих інспекторів. Збіжеві інспектори мають становище публичних урядників при виконанню службових обовязків.

Примусові зарядження і карі.

Коли посідач не хоче продати занятих припасів збіжа, млива і стручкових овочів, або не відставить приписаної кількості, або коли особа і місце побуту не є звісні, тоді власть має оречи відданє припасів і в случаю потреби зарядити примусовий відбір.

В случаю примусового відібраня припасів потрутить ся 10 процент (десяту часть) з ціни купна. Так само потрутить ся 10 процент (десяту часть) з ціни купна, коли приписаної через власть кількості не доставлено в означенім терміні.

Хто з розмислом затаює припаси, що має їх в своїм посіданю або перехованю, хто з розмислом заняті припаси ушкоджує, нищить, усуває на бік або безправно переробляє, спашує або продає, хто з розмислом заняті припаси набуває від когось, хто не є управлений до продажі, хто не ужие набутого насіня до засіву, буде караний судово за переступство арештом від тижня до шести місяців. Крім арешту може бути наложена гривна до 2,000 корон.

Такій самій карі підпадає і сей, хто уділяє неправдивих пояснень.

За переступство постанов про управильненє спожитя можна хліборобів піддати під догляд цризначених до сего мужів довіря, яким мусять показувати припаси і уділати пояснень про їх ужите. По кількакратнім укараню за ушкодженє, нищенє, усуванє, безправну перерібку, спашуванє або продаж, а також за переступство постанов про спожитє, може намісництво відобрати хліборобови право до уживаня власного збіжа на виживленє осіб, що належать до домашнього господарства і зарядити примусовий відбір його припасів.

Одесі, Харкові і Москві. З Петрограда виїхав 26. цвітня с. р. Він оповідає ось-що: Господарський стан Росії є ось такий: Даєть ся завважати дорожнеча (мясо тепер в Петрограді коштує 70 копійок за фунт), та про голод поки що нема бесіди. Припаси збіжа в Росії обчислюють на два мільярди пудів. Є багато пшениці і жита. Бракує вівса і пуд (пуд має 16 кілограмів) його коштує 3 рублі. Величезна однак часть збіжа є „мертвим припасом“ наслідком браку залізничних доріг і добрих гостинців. В сім році багато поля лишило ся необсіяного. Найбільше засівів має Україна, вчислюючи до неї Волинь і Поділе. В промислі повстають нові фабрики тих виробів, які перше спроваджувано з Німеччини. Працює також багато евакуованих фабрик на пр. Рудзкий в Єкатеринославі, Проводник в Москві, білостоцькі фабрики у московським окрузі і другі по інших місцевостях. Копальні угля і металів працюють дуже завзято. З металів бракує: нікелю, цинку і олова; привозять їх з Англії. Даєть ся відчувати нестача робочих рук, а найбільше вишколених сил.

В фабриках, що не працюють для армії, нестача робітників ще більша. Ціна всякого рода тканин є висока, а виробів таких на продаж мало. Ужиті до полевих і фабричних робіт военных бранців запобігає у дечім нестачі робочих сил, але її не усуває. В додатку підскочили дуже ціни поживи: хліб 10 до 12 копійок за фунт замість давних 3 копійок, мясо 60 до 70 копійок за фунт замість давних 12 копійок, солонини 70 до 80 копійок місто давних 12 копійок, яйця за штуку 6 до 7 копійок замість 1 копійки, мука за міх 25 до 30 рублів замість десяти до 11 рублів. Ціни убрання: мужеські довгі чоботи 35 до 50 рублів, буденне одіне 120 до 150 рублів, загортка або плащ 150 до 180 рублів. Дуже високі є ціни гарбарських і римарських виробів. Угля ледви вистарчить. Відносини на залізницях дуже лихі. Залізничці все завалені товарами, так що товари оплачуєть ся лпше возити кіньми, навіть там, де залізнична сіть є доволі широка.

Циганка перед бранковою комісією. Угорське міністерство краввої оборони (гон-

ведів) видало припоручене властям, щоб представляли циганів—волокітів від 18 до 50 року жита перед бранкові комісії. Згідно з тим порученням привела жандармерія між иншими партію циганів, в тім числі також молодого хлопця, який однак не хотів стати жадним робом перед комісією, і доперва після довгих її представлень станув перед нею. Лікар провірив недвозначно, що сей молодець — се дівчина, яка ізза кріпкої будови тіла виглядала з першого погляду на мушину. „Рекрута“ розумієть ся увільнено.

Ширіть „Свободу“!

ЕВАНГЕЛІЯ

на неділі і свята
в перекладі на українську мову.

Книжонка, яка повинна знаходити ся в кожній українській хаті. Для тих, що стоять в полі, в окопах є она найкращою духовною розрадою.

--- Ціна 1 жорна. --- Ціна 1 жорна. ---

Замовляти: „Свобода“, Львів, Ринок 10.

При замовленю посилка ся рівночасно гроші (1 К.) за книжку, а ми того самого дня висилаємо замовляючому. Жовнірам на усі Feldpost-и також шлемо. — А хто пришле відразу гроші на десять примірників то є 10 К., то дістане ще одну книжку даром.

ЗАМОВЛЕННЯ БЕЗ ГРОШЕЙ НЕ ПРИНИМАЄМО.

НАДІСЛАНО.

АДВОКАТ

Др. Антін Горбачевський
переніс канцелярію з Чорткова до Дрогобича і веде її в домі „Народного Дому“, при ул. Стрийській, 1. поверх.

4—10 36

Оголошення.

Для тих, що оголошують ся, подаємо до відома, що у нас є така тарифа:

Оголошення звичайні за стрічку одношпальтову дрібним друком або її місце 20 с. — Надіслане за стрічку дрібним письмом або її місце 60 с., в оповістках 80 с., в части редакційній 1 К. Повідомлення про вінчання, заручини 1 т. п. по 1-50 К за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошення за слово 6 с., найменше 60 сот. Слова грубшим друком числиться ся подвійно. Передплата і :: належитість за ісерати платні у Львові. ::

ГРОМАДА РІЧКА, повіт Косів пошукує писаря громадського. Близші інформації в Уряді парохіяльнім — Річка п. Соколівка ад Косів. 37 3—3

Матовий чорний скоро висихаючий лякер до запускання шкільних таблиць. Ціна тепер за кілограм, з оплатою поштовою 17 кор.

Доза фарби червоної до роблення лінійменту враз з відповідним пендзлем 3 кор.

Кільо лякеру вистарчає до обтягнення 4 до 6 таблиць.

Докладне поучене лякерования як також роблення лінійменту все доручає ся.

Висилає за посліплатою, або за попередним надісланем грошей

Фабрика таблиць і чисельниць шкільних
в Самборі XIV. Галичина. 1—3

Матеріяли до календаря
„ПРОСВІТИ“ на р. 1917.

З огляду на те, що календар „Просвіти“ на рік 1917 має появити ся значно скорше, ніж се було можливо зробити в сім році, проте Товариство „Просвіта“ просить Вп. наших письменників надсилати:

1. Оповідання, новелі, нариси і т. п. найбільше на пів аркуша друку, зглядно на 450 віршів у два стопці (8 сторін друку) теперішнього формату календаря.
2. Короткі статі на актуальні теми, ілюстровані по змозі фотографічними знімками або вільноручними рисунками.
3. Фотографії відавачених військовою властю Укр. Січ. Стрільців, а крім сего також жовнів як по за У. С. С. служать в армії, осіб, котрі, перед війною визначили ся громадянською діяльністю, з додатком найважніших дат з життя і діяльності.
4. Війскову термінольоґію (зброя, походи, поділ військ, поодинокі частини оружія і т. п.)
5. Фотографічні знімки всего на тепер є актуальне.
6. Самостійні, власноручні рисунки пригоди для календаря.

Прийяті твори будуть ремунеровані після прийнятої товариством норми.

Присилати належить найдалше до кінця цвітня 1916 на адресу:

Товариство „Просвіта“
у Львові, Ринок ч. 10.

„Діло“

Передплатники-селяни „Свободи“ мають
:: знижку і платять 2 Кор. місячно. ::

Краєвий Союз Господарсько-Торговельних Спілок у Львові
ул. Зіморовича ч. 20.

порукає: 1) штучні погної, як томасину, суперфосфатт, потасову сіль і калуський каліт. 2) Дротяні сітки на огорожене. 3) байцу Діпія проти сніти. 4) коси і серпи. 5) наколісні мотики (плянети), плужки до обгортаня бараболь. 6) камінний уголь так пруський, як і краєвий. 7, бляху на крите дахів і все в господарстві потрібне. Цінники і услівя продажі на жабане висилає ся.

ДИРЕКЦІЯ.

ТОВАРИСТВО
ВЗАЇМНОГО КРЕДИТУ

„ДНІСТЕР“
у ЛЬВОВІ
ул. Руська ч. 20.
Телеф. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришеннях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілю Товариства є уділюване кредиту своїм членам рілньникам обезпеченим в „Дністрі“ від більше літ.

Відсотки від вкладок 4 проц.,
без потручення рентового податку.

ВКЛАДКИ

приймає і виплачує Каса Товариства в урядових годинах від 8. до 2. в полудне.

Конто в Почтовій Шкадниць 35.527.

Жирове конто в Австро-угорським Банку.

Шкадницькі вкладки	К 4,725.000
Власний масток	„ 649.000
Уділені позички	„ 4,850.000

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем.